

Dokument pro koordinaci etických norem

Principy a kritéria, které by měly být součástí Etického kodexu a postupu při vyřizování stížností každé členské společnosti NUO/NAO nebo EWO/EWAO

1. Obecný přehled základních principů:

Existuje několik hlavních přehledů a dokumentů, které jsou základem tohoto dokumentu a etické kodexy a postupy vyřizování stížností NUO/NAO nebo EWO/EWAO společnosti s nimi musí být v souladu:

1a. Podle stanov Evropské společnosti pro psychoterapii (EAP) každá členská organizace, která se chce stát NUO (National Umbrella Organization) nebo NAO (National Awarding Organization) nebo EWO (European Wide Organization) nebo EWAO (European Wide Accrediting Organization) musí splňovat následující podmínky:

4.1.2. NUO/NAO má v písemné formě etický kodex, který je v souladu s etickými zásadami EAP a

4.1.3. EWO/EWAO má v písemné formě etický kodex, který je v souladu s etickými zásadami EAP.

1b. Přehled etických zásad EAP byl publikován v červenci 2001 a jasně definuje etické chování akreditovaných psychoterapeutů, kteří jsou individuálními členy společností zastřešovaných EAP a jsou držitelé ECP (Certificate of Psychotherapy). Etický kodex členské společnosti EAP by měl být s Přehledem etických zásad EAP v souladu.

1c. EAP je nestátní organizace uznávaná Radou Evropy a tudíž souhlasí s dokumenty Council of European Convention on Human Rights a revizí European Social Charter. Členská organizace NUO/NAO nebo EWO/EWAO musí být s těmito dokumenty v souladu.

1d. V každé zemi NUO/NAO mohou platit různé zákony nebo pravidla, která určují chování profesionálů (např. důvěrnost informací, přístup k záznamům o klientovi, sexuální obtěžování, zneužívání atd.). Etický kodex NUO/NAO by neměl být v rozporu s těmito zákony a to i v případě, že nebude v souladu s etickými zásadami EAP.

2. Přehled správného etického chování:

Etický kodex NUO/NAO nebo EWO/EWA musí jasně definovat to, co je považované za správné etické chování individuálního člena psychoterapeutické společnosti (viz Přehled etických zásad EAP):

2a. Přehled správného etického chování musí být napsán co nejkonkrétněji a srozumitelně, musí jasně rozlišovat co je přijatelné a co je nepřijatelné, musí obsahovat všechny aspekty práce individuálního člena: specificky by měl zahrnovat vztahy s klienty; vztahy s příbuznými klientů a jinými (př. opatrovník); vztahy se supervizory; vztahy ve výcviku; další hierarchické vztahy; vztahy s ostatními profesionály a kolegy; právní a morální kontrakty s klienty; délku a rozsah terapeutického vztahu; způsoby a prostředky důvěrnosti; jakékoliv duální vztahy; práci se skupinou, specifické klientské skupiny; komerční práci, smluvní práci a jakoukoliv multidisciplinární práci; prospěch klienta v rámci profesních služeb; veřejná prohlášení; výzkum a jakékoliv situace, kde může docházet nejasnostem nebo ke konfliktům zájmů.

2b. Mezi individuálním členem a psychoterapeutickou společností musí existovat smlouva, která zavazuje k dodržování etického kodexu a požaduje přizpůsobit se procesu přezkoumávání stížností.

2c. V případě jakéhokoliv porušení správného etického chování individuálního psychoterapeuta musí být stanoveny důsledky a tresty, které jsou odstupňovány s ohledem na závažnost porušení etického kodexu.

3. Preventivní opatření:

NUO/NAO nebo EWO/EWAO by měla mít někde v etickém kodexu, stanovách, výcvikových standardech nebo jiných oficiálních dokumentech popsány specifické prostředky, které jsou užívány organizací a jejími členy a které zajišťují vysoký standard etického chování jednotlivých členů a tudíž jsou prevencí neetického chování. Tyto prostředky mohou zahrnovat:

3a. požadavky na individuální členy psychoterapeutické společnosti týkající se kontinuálního vzdělávání a osobního rozvoje

3b. požadavky na průběžnou supervizi nebo podle pracovních podmínek na profesní podporu psychoterapeuta

3c. požadavek pravidelné re-akreditace nebo peer vyhodnocování psychoterapeuta (minimálně v intervalu 1x za 5 let)

3d. požadavek udržování etického vědomí, třeba postgraduální účast na seminářích o etice

3e. požadavek příslušného profesního pojištění

a Etický kodex NUO/NAO nebo EWO/EWAO společnosti musí obsahovat:

3f. požadavky výcvikových standardů NUO/NAO nebo EWO/EWAO společnosti týkajících se etických opatření ve výcviku psychoterapeutů

4. Možnosti podpory

Etický výbor společnosti NUO/NAO nebo EWO/EWAO by měl primárně podporovat psychoterapeuty, kteří jsou individuálními členy společnosti. To může a mělo by být uskutečňováno následujícími způsoby:

4a. být k dispozici individuálním členům a pomáhat jim s etickým obtížemi nebo etickými otázkami, které vznikají v jejich profesní práci psychoterapeuta, a to bez rizika udílení sankcí (linka pomoci)

4b. zvyšovat vědomí, vzdělávání a rekvalifikaci v oblasti etiky profesionální psychoterapie

4c. publikovat etické příklady, diskuse, vývoj etiky a informační články o etice v časopisech a letácích vydávaných společností

4d. uvědomovat si speciální etické potřeby a požadavky členů společnosti NUO/NAO nebo EWO/EWAO (např. práce s etnickými minoritami, azylanti, zaměřené klientské skupiny atd.)

4e. monitorovat všechny stížnosti, přestupky a otázky týkající etického kodexu společnosti; je třeba být informován o etických případech, které se týkají členů společnosti; tyto informace je třeba využít pro pravidelnou revizi etického kodexu

4f. vyjasňovat složení etického výboru, který je buď volen členy výboru nebo volen všemi členy společnosti

4g. v případě jakékoliv stížnosti na člena společnosti je třeba zahájit proces vyřizování stížnosti a to s příslušnou podporou, vyšetřováním, otevřeností a upřímností; vyšetřovací výbor by měl být takový, aby nedocházelo ke konfliktům zájmů či kompetence

5. Postup vyřizování stížností

Etický kodex NUO/NAO nebo EWO/EWAO společnosti musí obsahovat postup vyřizování stížností. Musí obsahovat následující informace:

5a. jak podat stížnost; jakou formu by stížnost měla mít a komu by měla být předána

5b. časové limity týkající se datumu události a podání stížnosti

5c. možnost stížnosti třetí strany (např. partner klienta)

5d. vyjasnění odpovědnosti navrhovatele stížnosti a společnosti; zda je společnost zodpovědná za vyřízení stížnosti od doby, kdy ji přijala

5e. vymezení všech osob, které se budou účastnit procesu vyřizování stížnosti

5f. vyjasnění, zda společnost hradí finanční náklady spojené s vyšetřováním případu či zda je to hrazeno pojišťovnou

5g. míra povinnosti člena společnosti (na kterého byla podána stížnost) spolupracovat, zpřístupnit informace, odpovídat na otázky a možnost ptát se

5h. cíle a zaměření etického výboru společnosti týkající se:

1. úvodního vyjednávání s navrhovatelem stížnosti
2. vyjasnění podstaty stížnosti ve smyslu, že se jedná o stížnost na neetické chování (ne nespokojenost nebo mstu)
3. možnosti vyjednávání mezi navrhovatelem stížnosti a obviněným členem
4. možnosti podpory pro obě strany
5. možnosti vyřešení situace v prvních fázích stížnosti
6. omezení příčin konfliktů zájmů týkající se členů výboru a navrhovatele stížnosti nebo obviněného

5i. možnosti vnějšího působení nebo vyjednávání a práva obviněného člena společnosti na profesní podporu nebo právní zastoupení v jakékoliv fázi postupu vyřizování stížnosti

5j. potřebná míra otevřenosti (např. k záznamům konzultací) a možnost přístupu navrhovatele stížnosti ke všem dostupným materiálům na obhajobu obviněného člena, a obráceně.

5k. existence zákonů nebo pravidel týkajících se psychoterapie v určité zemi, jakou kvazi-právní nebo právní moc má organizace při vyšetřování, kdy je třeba pečlivě zvážit to, jak situace může ovlivnit život člena a jeho možnost pracovat jako profesionál

5l. nutnost zajistit jasnost důkazů a a v případě prokázat lež (například člen společnosti je požádán, aby prokázal svou nevinu v případě neoprávněné stížnosti, nebo navrhovatel stížnosti musí dokázat vinu člena, nebo něco mezi)

5m. pravomoc, složení a omezení jakékoliv komise vytvořené společností

5n. možnosti podat stížnost jednoho člena společnosti na jiného kolegu (např. neprofesionální jednání, poškozování jména společnosti atd.)

5o. možnost organizace odmítnout odstoupení člena v případě nedokončeného procesu vyřizování stížnosti

5p. možnost organizace vyloučit člena, jaká práva má člen odvolat se proti rozhodnutí a kde a komu bude vyloučení oznámeno

5q. různé úrovně aktivit, které může etický výbor podniknout a vyžadovat v souvislosti s vyřizováním stížnosti (např. výstraha, udělení důtky, požadavek pokračovat ve vzdělávání o

etice, požadavek intenzivní supervize na určitou dobu, požadavek uznání chyby nebo odpovědnosti, udělení finanční pokuty, omezení nebo zákaz praxe, zveřejnění nevinny)

6. Zajištění souladu

Vzhledem k tomu, že etický kodex je uplatňován v řadě organizací, je přeložen do různých jazyků a jeho obsah je velice široký, výbor EAP vypracoval a navrhuje způsob souladu se statutárními požadavky (4.1.2. a 4.1.3)

6a. NUO/NAO a EWO/EWAO rozešle Přehled etických zásad všem svým členům ve správném překladu: za překlad má odpovědnost NUO/NAO. Překlad musí být ověřen (oficiálním překladatelem) a kopie (+elektronická verze) zaslána na ústředí EAP. Překlady budou k dispozici na webových stránkách EAP.

6b. EAP bude požadovat ve lhůtě 12 měsíců od přijetí tohoto dokumentu ústředím EAP oficiálně přeložený a notářsky ověřený dopis souladu v angličtině, s podpisem předsedy etického výboru NUO/NAO nebo EWO/EWAO, který bude zahrnovat: (i) to, že Etický kodex a Postup vyřizování stížností obsahuje přehled všech etických zásad EAP, která umožňují členství a (ii) pokud tomu tak není tak, že organizace má v úmyslu tyto kritéria splnit v určitém časovém limitu a/nebo (iii) specifikaci určitých zásad, které nelze zahrnout a vysvětlení tohoto

6c. V případě nepředložení takového dopisu může dojít k ohrožení postavení NUO/NAO a EWO/EWAO v EAP. V případech, že některé zásady nebudou zahrnuty viz.6b.(iii) ústředí EAP může rozhodnout, že je to nedostatečné a není možné přijmout společnost za člena EAP a je třeba pokračovat ve vyjednávání.

6d. Vyjádření souladu by mělo být oznámeno členství NUO/NAO nebo EWO/EWAO organizaci.

6e. Organizacím, které jsou členy EAP a nejsou NUO/NAO nebo EWO/EWAO, je rovněž doporučeno, aby měly přiměřený etický kodex a postup vyřizování stížností a musí splňovat body 6. Protože tyto organizace neusilují o členství v ECP vztahují se na ně jiná kritéria a časová lhůta dopisu souladu je 18 měsíců.

6f. Individuální členové EAP, kteří pracují jako profesionální psychoterapeuti musí:

1. být v souladu s dokumentem Přehled etických zásad EAP, což je podmínkou pro jejich členství
2. být součástí vhodné profesní asociace, která je jako organizace členem EAP a tudíž jejich profesní činnost podléhá Etickému kodexu a Postupu vyřizování stížností
3. v časové lhůtě 18 měsíců od přijetí tohoto dokumentu ústředím EAP musí všichni individuální členové poslat notářsky ověřený dopis v angličtině, který bude obsahovat to, že: buď pracuje jako psychoterapeut a je členem jmenované organizace, která je členem EAP a tudíž jejich práce je v souladu s Etickým kodexem a Postupem vyřizování stížností, nebo že nepracují jako psychoterapeut.
4. v případě, že tento dopis nebude zaslán, je ohroženo členství jedince v EAP